

Kestävän kehityksen toimintakertomus 2022

Etelä-Karjalan kansalaisopisto

Tiinalotta Särmölä, Mergus-Against the Pollution, rautalankaveistos 2022, liuskekivi ja säilyketölkki

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Kestävän kehityksen teemojen ilmeneminen EKKOn toiminnassa	3
2.1 Hyvinvointia luonnolle, luonnolta ja luonnossa -erityisteema ja tapahtumat	5
2.2 Hyvinvointi ja turvallisuus.....	8
2.3 Hanketyö.....	10
2.4 Opetus	11
3 Arviointi	15
3.1 Kestävä kehitys EKKOn suorituskyky mittaristossa	15
3.2 Kestävän kehityksen toteutuminen opetuksessa ja arjessa.....	18
4 Kestävän kehityksen toimintasuunnitelma vuodelle 2023.....	19

1 Johdanto

EKKOn kestävän kehityksen toimintakertomuksessa kuvataan vuoden aikana opistossa toteutunutta kestävän kehityksen tavoitteiden mukaista toimintaa ja arvioidaan siinä onnistumista. Lisäksi toimintakertomukseen sisältyy kestävän kehityksen toimintasuunnitelma seuraavalle vuodelle. Opiston kestävän kehityksen toimintakäsikirjaan on koottu yleisiä esimerkkejä kestävän kehityksen teemojen näkymisestä opiston toiminnassa ja arvioinnista. Kestävän kehityksen pysyvinä teemoina ovat edellisvuoden tavoin:

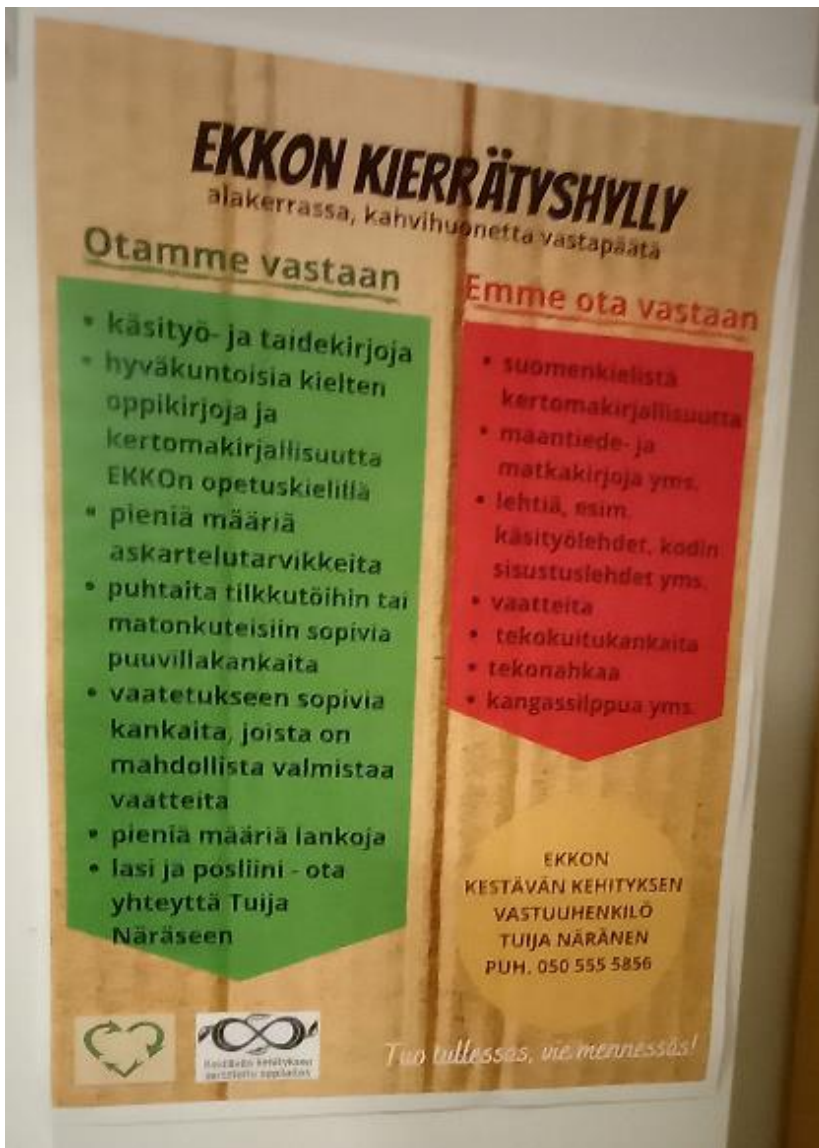
1. Vastuulliset hankinnat ja kestävä kulutus
2. Henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi
3. Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys
4. Kulttuuriympäristö, tavat ja perinteet
5. Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys
6. Energia ja vesi

Lukuvuoden 2022-2023 erityisteemana oli *hyvinvointia luonnolle, luonnolta ja luonnossa*. Teemat toteutuivat opiston opetuksessa ja käytännön toiminnassa. Kestävän kehityksen koordinaattorina jatkoi kädentaito- ja taideaineiden päätoiminen opettaja Tuija Näränen. Kestävän kehityksen työryhmä jatkoi toimintaansa. Kestävän kehityksen teemapalaveri pidettiin Tuija Näräsen johdolla tammikuussa.

Syyskauden alussa opisto sai käyttöön uudet ja esteettömät tilat Etelä-Saimaan lehtitalon rakennuksesta. Lehtitalon tiloihin valmistui neljä kielten opetustilaa, hiljainen liikuntatila sekä henkilökunnan työskentelytilaa. Opisto hyödynsi mahdollisimman paljon jo olemassa olevaa laitteistoa ja kalustoa uudessa tilassa. Lehtitalon avajaisia juhlittiin 16.9.

2 Kestävän kehityksen teemojen ilmeneminen EKKOn toiminnassa

EKKOn opiskelijoille ja henkilökunnalle avoimen, opistotalolla sijaitsevan kierrätyspisteen ("tuo tullessais, vie mennessäis") toimintaa jatkettiin (kuva 1). Lisäksi otettiin käyttöön Koltut kierto - vaatteiden kierrätysrekki. Lehtitaloon perustettiin kielten oppimateriaalin kierrätyspiste.

Kuva 1. Opistotalon "Tuo tullessas, vie mennessäs" -kierrätyspiste.

Koltut kiertoön!

Kuva 2. Opistotalossa sijaitsee vaatteiden kierrätysreikki.

Seuraavassa EKKOn kestävän kehityksen mukaisen toiminnan erityistoimia kuvataan alla a) Kestävästi yhdessä -erityisteeman ja tapahtumien b) hyvinvoinnin ja turvallisuuden, c) hanketyön sekä d) opetuksen esimerkeillä.

2.1 Hyvinvointia luonnolle, luonnolta ja luonnossa -erityisteema ja tapahtumat

Lukuvuoden 2022-2023 erityisteema oli hyvinvointia luonnolle, luonnolta ja luonnossa. Teema näkyi läpi vuoden yhdessä tekemisenä ja opiskelijoiden ja opettajien esille nostamisena.

Opiston opinto-ohjelma 2022-2023 ilmestyi verkossa 10.6.2022. Painetun ohjelman jakelu muuttui niin, että ohjelmaa ei elokuussa jaettu jokaiseen talouteen, vaan sen voi noutaa jakelupisteestä lähikirjastoista sekä Prismasta ja Citymarketin aulatilastoista. Muutoksesta tiedotettiin joka talouteen jaetulla tiedotteella toukokuussa. Opinto-ohjelman taitto tehtiin toista kertaa itse. Opetusohjelma sisälsi sekä perinteisiä opiston kursseja että uusia kokeiluja.

Kestävän kehityksen teemat huomioitiin edellisvuoden tavoin mm. opiston opinto-ohjelmassa, kun kestävän kehityksen tavoitteita tukevat kurssit merkittiin ohjelmaan keke-merkinnällä kaikkien aineiden osalta. Merkinnän saaneet kurssit edistivät esim. kierrätystä, monikulttuurisuutta tai kulttuuriperintöä.

Ystävänpäivänä muistettiin perinteiseen tapaan opiston pitkäaikaisia eri ainealojen opiskelijoita (10) lahjakortein. Opiskelijoille annettiin myös digitaaliset Opistokkari-merkit. Opistokkari-merkki on EKKOn ideoima ja luoma. Se on tunnustus innokkaalle ja sitoutuneelle vapaan sivistystyön opiskelijalle. Merkin tarkoitus on kannustaa opiskelijaa eteenpäin omaehtoisen oppimisen polulla. Merkin saaja on sitoutunut ja innokas vapaan sivistystyön opiskelija, joka luo hyvää opiskeluilmapiiriä ryhmässään ja kunnioittaa EKKOn arvoja – tasa-arvoa, yhteisöllisyyttä ja avoimuutta.

EKKO osallistui aiempien vuosien tapaan Sataman valoihin elokuussa esittelypisteellä ja liikunnan ainealan osallistavilla kurssimaistiaisilla. Tarjolla oli myös makrameesolmeilun opastusta sekä akryylimaalauspaikka. EKKOn teltalla Tuomas Tyrisevä teki karikatyyrejä. Lisäksi lapsille oli suunnattu yhteismaalausteoksen työstöä.

Kuva 4. Kuvia Sataman valoista 2022

EKKOn kevätnäyttely järjestettiin verkossa 13.5.–30.6. Näyttelyssä oli kuvia opiskelijoiden töistä lukuvuoden 2021–2022 taideaineiden ja kädentaitojen kurseilta sekä Luumäen taiteen perusopetuksesta. Kestävä kehitys näkyi vahvasti näyttelyn töissä. Osa opiskelijoiden töistä oli tehty hyödyntäen kierrätysmateriaaleja. Kevätinäyttely nimi Yhdessä taitaen johdettiin työvuoden kestävän kehityksen teemasta Yhdessä kestävästi. Siihen yhdistyi myös kuvataiteiden osaamismerkki, joka on nimeltään Taidan.

Valtakunnallinen Osaaminen näkyviin -viikko 5.-11.9.2022 Opiston somekanavilla julkaistiin ekkolaisten osaamistarinoita.

Syyskauden päätteeksi rehtori piti päätoimisen henkilöstön jäsenten kanssa rehtorin vartit, joissa käytiin läpi kokemuksia ja ajatuksia kuluneesta syksystä. Yhteisen tuokion tarkoituksena on tukea vuosittaisia kehityskeskusteluja ja mahdollistaa aiempaa nopeampi asioihin reagointi.

Vuoden aikana EKKO teki säännöllisesti opettajaesittelyitä opiston tuntiopettajista. Esittelyt julkaistiin opiston kotisivujen kurssiutisissa (<http://ekko.fi/opetus/kurssit/kurssiutiset/>) ja EKKOn sosiaalisen median kanavilla. Opettajat osallistuivat opiskelijoiden ohella EKKOn pod castin, Ääniä EKKOsta, tekoon.

Joulukuussa EKKO toteutti joulukalenterin sosiaalisessa mediassa. Opiston opettajat ja opiskelijat osallistuivat aktiivisesti kalenterin luukkujen tekoon. Joulukalenterin 2022 teemana olivat opiskelijoiden tarinat ja kokemukset kansalaisopistosta.

Vuonna 2022 EKKO oli mukana seuraavissa tapahtumissa:

- Lappeenrannan Kirkkopuiston Loistopuisto 9.11.2021–11.1.2022. Mukana oli opiston taiteen perusopetuksen oppilaiden töitä. Projekti toteutettiin yhteistyössä Lappeenrannan kaupungin tapahtumapalveluiden, Lappeenrannan kuvataidekoulun, Lönnrotin koulun ja lastenkulttuurikeskus Metkun kanssa. Projektin vetäjänä toimi EKKOn kuvataideopettaja Tiinalotta Särmölä.
- Syksystä talveen – akvarellimaalauskurssilaisten taidenäyttely opistotalolla 20.1 – 17.2.2022. Opettaja Tiinalotta Särmölä
- Kehitysvammaisten näyttämötaiteen Hyppy!-festivaalit Lappeenrannassa 24.5.2022 Joutsenon teatteriryhmä ja Luumäki bändi-ryhmä esiintymässä.
- EKKO oli esittäytymässä 5.5.2022 Saimaan ammattiopisto Sampon Kansainväliset työyhteisöt ja osaajat -tapahtumassa.
- Opiston Yhdessä taitaen -kevätinäyttely verkossa 13.5.–30.6.2022
- Ylämaan taidekurssilaisten ikkunanäyttely Ylämaa-talolla
- EKKOn kevätpäivä 28.5.2022 pihakirppis, avoin muskari, maalaustyöpaja lapsille

Kuva 5. Kuvia EKKOn kevätpäivästä 28.5.2022 ja Euroopan kielipäivästä 28.9.2022.

- Lappeenrannan Vammaisneuvoston järjestämä Täällähän myökin asutaa -tapahtuma Satamatorilla 14.6.2022
- Maire Pyykön akvarellimaalauksen ryhmän näyttely *Vedellä vedetty* 14.6.–10.7.2022, Galleria Kaakaopapu, Lappeenrannan linnoitus
- Greenreality-tapahtuma ja kaupungin avoimet ovet kansalaistorilla 25.8.2022
- Sataman valot 27.8.2022 Lappeenrannan satamatorilla
- Yhes enemmän -messut Taavettihallissa Luumäellä 10.9.2022
- Mahdollisuuksien tori kulttuuritila Nuijamiehessä 3.9.2022
- Valtakunnalliset Osaaminen näkyviin viikot 5.–11.9.2022. Somekanavissa aiheina muun muassa kielenoppiminen opintoretkellä ja tavat tehdä kansalaisopistossa saavutettua osaamista näkyväksi.
- Opiskelijajaraati Euroopan kielipäivänä 28.9.2022 Lehtitalolla. Kahvittelun lomassa keskustelua kielten opiskelusta kansalaisopistossa.
- Hyvän mielen päivä 10.10.2022 maailman mielenterveyspäivän yhteydessä. Opiskelijakysely opintosuorituksista kansalaisopistossa.
- Hyvinvoinnin festarit 19.10.2022 Kurssi-infoa ja maksuton digipiste
- Joulukorttien askartelupaja (maksuton) 29.11. Joulupostia ikäihmisille -kampanja 14.11.–5.12.2022., jossa kerättiin joulukortteja toimitettavaksi kotihoidon ja asumispalvelujen ikääntyneille asukkaille. Keräyksen aikana joulukortteja saatiin yhteensä 248 kappaletta.
- Pikujoulut yhteisen joululounaan parissa Lappeen Ruustinnassa 9.12.2022
- Tiinalotta Särmölän taidenäyttely Siivin 7.11.–2.12.2022 Opistotalolla. Puupiirroksia ja rautalankaveistoksia, joiden teemoina muun muassa luonto, linnut voimaeläiminä sekä luonnontuho.
- EKKOn joulumyyjäiset Opistotalolla 10.12.2022.

2.2 Hyvinvointi ja turvallisuus

Keväällä päivitettiin opiston turvallisuussuunnitelma sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Syksyllä julkaistiin EKKOn viestintästrategia 2023–2025. Lisäksi laadittiin EKKOn kriisitoimintamalli. Opiskelijatytyväisyyskysely järjestettiin keväällä ja turvallisuuskysely syksyllä.

Uusien opettajien perehdytyksiltä järjestettiin etäyhteyksin. Illan aikana käytiin läpi opistossa työskentelyn keskeiset periaatteet. Käytänteiden ja toimintatapojen ohjeistamisen lisäksi uusille

opettajille kerrottiin taito- ja taideaineiden vastuopettaja Tuija Näräsen johdolla aikuisten opettamisen erityispiirteistä. Perehdytyksiltään osallistuivat kaikki päätoimisen henkilökunnan jäsenet (ml. työsuojeluvaltuutettu) ja lähes kaikki uudet tuntiopettajat.

Työsuhteessa olevilla tuntiopettajilla oli edellisvuoden tavoin mahdollisuus osallistua yhdelle opiston kurssille maksutta lukukauden aikana ja tämän lisäksi muille kursseille alennettuun hintaan. Tavallisesti alennuksen on saanut kursseilta, joilla on vähimmäismäärä maksavia opiskelijoita. Vuonna 2022 koronavirusepidemian myötä tehtyjen kurssipaikkojen rajaamisen vuoksi opettajat saivat alennuksen ilman edellä mainittua ehtoa. Näin tuettiin opettajien työssäjaksamista ja yhdenvertaista kohtelua.

EKKOn henkilökunnalle suunniteltu tyhy-päivä ei järjestetty epidemiatilanteen vuoksi keväällä ja syksyllä päivä jouduttiin perumaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Henkilöstön pikkujoulut toteutettiin joulukuussa yhteisen joululounaan merkeissä ravintola Lappeen Ruustinnassa.

Henkilöstön työhyvinvointia seurattiin edellisvuosien tavoin sairauspoissaoloja ja koulutuspäiviä tilastoimalla. Kaikilla opiston päätoimisen henkilökunnan jäsenillä oli mahdollisuus osallistua sekä yksilöllisiin että kaikille yhteisiin koulutuksiin. Vuoden aikana järjestettiin koko henkilökunnalle avoin hätäensiapukoulutus (2 kpl). Kaikilla opiston opettajilla oli mahdollisuus osallistua palkallisesti kaikille yhteisiin koulutuksiin. Digitaalisten osaamismerkkien suorittamismahdollisuutta tarjottiin EKKOn henkilöstölle itseopiskelumahdollisuutena. Opettajille välitettiin tietoa myös KoL:n järjestämistä verkkoseminaareista ja teemapäivistä. Lisäksi päätoimisella henkilöstöllä oli mahdollisuus osallistua oman osaamisen kehittämistä tukeviin koulutuksiin.

Vuoden aikana toteutettiin Rehtorin perjantapäivät -keskustelutilaisuus 2 kertaa etäyhteyksin ja 2 kertaa lähitapaamisina. Keskusteluaiheita olivat opiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiat, osaamisperusteisuuden strateginen kehittäminen sekä viestintä. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 53 henkilökunnan jäsentä.

Lehtitalon tiloihin hankittiin defibrillaattori ja henkilöstölle järjestettiin laitteen käyttökoulutusta. Opistotalolla turvallisuus- ja hygieniariskin aiheuttanut vaiva ratkaistiin asennuttamalla ylimääräiset rimat pääsisäänkäynnin katteen alapintaan niin, etteivät naakat pääse irrottamaan aluskatteen lautoja ja pesimään katteen sisällä.

2.3 Hanketyö

Opetushallituksen rahoittama laadunkehittämishanke **Yhdessä opittua 2** jatkui kevään 2022 loppuun asti. Hankkeessa kokeiltiin ja mallinnettiin yhteistyömuotoja Lappeenrannan seudun eri oppilaitosten kanssa ja vahvistettiin osaamisperusteisuutta EKKOssa. EKKOn henkilöstö osallistui useisiin vapaan sivistystyön toimijoille tarkoitettuihin osaamisperusteisiin koulutuksiin. EKKO pyrki hankkeen puitteissa tekemään yhteistyötä myös lähialueen opistojen kanssa ja mm. kutsui virtuaalisille kevätkahveille maakunnan opistoja keskustelemaan osaamisperusteisuudesta kansalaisopistoissa.

Hankkeen myötä on otettu käyttöön digitaalisia osaamismerkkejä EKKOn kieli- ja taidekursseilla. Yhteensä EKKOssa on vuoden 2022 loppuun mennessä myönnetty 66 digitaalista osaamismerkkiä. Keväällä lukiolaisille tarjottiin mahdollisuutta osallistua maksutta muutamalle opiston kurssille niin, että tehdyt opinnot sai sisällytettyä omaan lukiotutkintoon. Lukiolaisia ilmoittautui kiinan kielen ja improvisaation kursseille. Yhteistyössä lukioiden kanssa kaupungilta selvitettiin mahdollisuutta saada tukea lukiolaisten maksuttomaan osallistumiseen opiston kursseille, mutta toistaiseksi kaupunki ei puoltanut ajatusta. Toukokuussa lukioille toimitettiin valikoitu kurssitarjotin EKKOn syksyn kursseista.

Myö, työ ja digitaidot -hanke jatkui vuoden 2022 loppuun. Opetus- ja kulttuuriministeriö oli myöntänyt avustuksen työikäisen väestön digitaitojen kehittämiseen jatkuvan oppimisen hankkeena ajalle 2021–2022. Digipajoja järjestettiin myös englannin- ja venäjänkielisinä koulutuksina. Maksuttomia koulutuksia järjestettiin lyhytkestoisina teematyöpajoina ja kiertävinä digipisteinä eri puolilla EKKOn toiminta-aluetta yhteensä kahdeksassa eri paikassa sekä etänä. Vuonna 2022 hankkeen koulutuksiin osallistui 422 henkilöä ja opetustunteja toteutui yhteensä 537. Hankkeiden kouluttajina toimivat Jenni Könönen, Katri Jokipelto, Riikka Laakso sekä Olga Kryuchkova.

Koulutukset kohdennettiin digitaitoihin, joita tarvitaan työelämässä, työnhaussa, opiskelussa sekä arkielämän asioinnissa. Osa koulutuksesta oli suunnattu EKKOn suomen kielen intensiivisillä kursseilla opiskeleville maahanmuuttajille, ja yhdellä jaksolla opiskelijoina oli työikäisiä kehitysvammaisia henkilöitä. Koulutuksien sisältöjen suunnittelussa otettiin huomioon myös osallistujien palautetta ja toiveita, ja syksyllä digipajojen teemoina oli mm. yrittäjiä palvelevia aiheita

kuten verkkosivujen laatiminen ja somemarkkinointi. Myö, työ ja digi -hankkeessa kokeiltiin TIEKEN (Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry) kehittämää Osvat taidot -osaamismerkkejä. Merkkejä myönnettiin hankkeen aikana yhteensä 25 kappaletta.

Vuonna 2022 käynnistyi kuuden eri yksityisen kansalaisopiston yhteinen laadunkehittämishanke **Opistojen tunnettavuuden lisääminen palvelumuotoilun ja viestinnän keinoin (2022–2023)**. OPH:n tukeman hankkeen tavoitteena on lisätä opistojen tunnettavuutta ja toiminnan laatua ja sen keskeiset teemat ovat osaamisperusteisuus ja kestävä tulevaisuus. Mukana ovat EKKOn lisäksi Etelä-Helsingin kansalaisopisto, Ahjolan kansalaisopisto, Kalliolan kansalaisopisto, Nurmijärven opisto ja Vuolteen opisto. Etelä-Helsingin kansalaisopisto koordinoi hanketta. Syksyllä hankkeen puitteissa tehtiin opiskelijakyselyjä, kartoitettiin osaamisperusteisista kursseista kiinnostuneita kohderyhmiä ja suunniteltiin asiakasraatitoimintaa.

2.4 Opetus

Kevään opetus käynnistyi porrastetusti koronaepidemian takia. Etäopetuskurssit käynnistyivät viikolla 2 ja viikkoa myöhemmin useat lähiopetuskurssit. Kuorot, ryhmäliikuntakurssit ja erityisryhmät käynnistyivät Eksoten tilannekuvaryhmän suositusten mukaisesti vasta helmikuussa. Osalle lähiopetuksen alkamista odottaville liikunnan kursseille järjestettiin 4-viikkoinen mini-etäkurssi. Syyskausi suunniteltiin tavanomaiseen tapaan 11 viikon mittaiseksi ja se toteutettiin pääsääntöisesti lähiopetuksena. Kautta pidennettiin 2-3 viikon ns. syysjatkoilla, joita opettajat saivat halutessaan tarjota kauden päätteeksi.

Sekä kevät- että syyskaudella ryhmien vähimmäisosallistujamääriä laskettiin poikkeuksellisesti kahdeksaan ja kuuteen opiskelijaan koronatilanteen ja kurssien alhaisen toteutumistasen vuoksi. Erityisryhmät käynnistyivät keväällä kuudella ja syyskaudella kahdeksalla opiskelijalla.

Etäopetuskursseja (51) järjestettiin kielissä, liikunnassa, ruuanlaitossa, taideaineissa ja yhteiskunnallisissa aineissa. Yhteensä etäkursseille osallistui 512 opiskelijaa.

Kielten kurssien suunnittelussa lisättiin entisestään kurssikuvausten osaamisperusteisuutta ja ohjelmaan merkittiin useita kursseja, joista opiskelija voi hakea digitaalista osaajamerkkiä tietyt kurssille asetetut vaatimukset täytettyään. Keväällä myönnettiin useita osaamismerkkejä espanjan, italian ja venäjän kielestä. Syksyllä käynnistettiin opintopistekursseihin valmistautuminen

järjestämällä opettajille tiedotusta asiasta sekä kartoitettiin halukkuutta osallistua opintopistekurssien suunnitteluun ja tarjoamiseen.

Etä- ja hybridiovetuskursseja oli tarjolla niistä saatujen hyvien kokemusten seurauksena, vaikka enää ei erityisiä koronarajoituksia ollutkaan.

Kauppaakadulla alkaneen kielten materiaalien ja muiden kirjojen kierrätyspisteen toiminta jatkui myös uudessa toimipisteessämme Lehtitalolla. Kierrätyspisteestä opiskelijat saivat maksutta ottaa käytöstä poistettuja kielten oppikirjoja ja äänitteitä sekä tuoda myös omiaan. Kurssien Peda.net-sivustoja oli useimmilla kielikursseilla. Opettajat käyttivät sivustoa opetusmateriaalien jakamiseen, opiskelijoiden informoimiseen ja kurssien markkinointiin. Opetuksessa hyödynnettiin enenevässä määrin digitaalisia työkaluja, mm. eri kustantajien oppikirjoilleen tarjoamia digitaalisia esitysmateriaaleja.

Suomen kielen opetusta maahanmuuttajille järjestettiin intensiivisinä päiväkursseina ja eritasoisina iltakursseina sekä lähiopetuksena että etäopetuksena Zoomin kautta. OPH:n rahoittama maksuton luku- ja kirjoitustaidon koulutus jatkui, ja pystyimme antamaan ilmaisia opiskelupaikkoja OS-rahoituksella myös kotoutumisajan ylittäneille, joilla on haasteita luku- ja kirjoitustaidon oppimisessa. Ukrainalaistaustaiset osallistuivat kursseille integroituina normaaleihin ryhmiimme, ja reagoimme kasvaneeseen maahanmuuttajien määrään järjestämällä lisää alkeiskursseja. Kotoutujaopiskelijoiden ohjaus ja palautteiden anto Koulutusportti-järjestelmän kautta sekä muu yhteistyö te-palveluiden kanssa jatkui tiiviinä.

Kestävä kehitys on aina ollut luonnollinen osa maahanmuuttajien opetusta. Konkreettisesti tämä näkyy esim. ”Miten voi säästää sähköä tai vettä?” –teemana sekä yhteistyönä Etelä-Karjalan jätehuollon kanssa ja jäteneuvojan ajankohtaisina kierrätysinfoina suomen kielen päiväryhmissä. Syksyllä 2022 suomen kielen opetus siirtyi uusiin tiloihin Lehtitalolle, ja opiskelijoiden taukotilassa jätteiden lajittelu paikallisten ohjeiden mukaisesti otettiin heti käyttöön.

Taito- ja taideaineissa suosituimpia kädentaitojen kursseja olivat keväällä keramiikka- ja savityökurssit, puutyö- ja koristeveistokurssit. Tekstiilitöissä suosituimpia olivat erilaiset ompelukurssit, tilkkutyö-, kirjonta- ja nypläyskurssit sekä koneneulonta- ja kansallispukkukurssit. Lasipajat ja mosaiikkikurssi olivat myös suosittuja, samoin huonekalujen entisöinti- ja verhoilukurssit. Uutena kurssina oli *Mosaiikkia kodin kätköistä* -kurssi, jolla materiaaleina olivat kaapeista kierrätykseen löytyvät astiat, purkit ja kannet, peilit, ruukut ja taulun kehykset.

Taideaineissa suosituimpia kursseja olivat etäkursseina järjestetyt *Maisemat akvarelleilla-* ja *Piirtämisen perusteet* -kurssi samoin kuin lähiopetuksena järjestetyt akvarelli- ja akryylimaalauskurssit sekä Vedic art -kurssi.

Syksyllä suositaan kädentaitojen kursseista jatkoivat keramiikka- ja savityökurssit sekä puutyö- ja koristeveistokurssit, erilaiset ompelukurssit, tilkkutyö-, kirjonta- ja nypläyskurssit sekä koneneulonta- ja kansallispukukurssit. Lasipajat ja mosaiikkikurssi olivat myös suosittuja, samoin huonekalujen entisöinti- ja verhoilukurssit. Uusia kursseja olivat *Ruostevärjäys-* ja *Purkkivärjäyskurssit*, joiden materiaaleina olivat ruosteiset esineet, kasvit, sienet ja biojäte. Taideaineissa erilaiset kuvataidekurssit, akvarelli- ja akryylimaalauskurssit jatkoivat suositaan.

Luumäen kunnassa opisto järjesti taiteen perusopetusta. Taiteen perusopetuksessa kiinnitettiin huomiota erityisesti kierrätysmateriaalien käyttöön sekä yhteisöllisyyteen.

Kestävä kehitys kulki punaisena lankana kädentaito- ja taideaineiden sekä taiteen perusopetuksen kurssisuunnittelussa ja sisällöissä teemanaan opiston kestävän kehityksen erityisteema *Hyvinvointia luonnolle, luonnolta ja luonnossa*.

Musiikin kursseja päästiin korona-ajan jälkeen tarjoamaan jälleen täysimittaisesti lähiopetuksena, joka on valtaosalle opiskelijoista mieluisin tapa opiskella. Etäopetus on kuitenkin löytänyt oman sijansa tarjonnasta, ja sekä yksinlaulua että pianonsoittoa opeteltiin myös kotikoneelta käsin. Uusina kursseina järjestettiin mm. kuorolaulun alkeista lähtevä kurssi, sekä suositun yksinlaulun kurssi uudella konseptilla.

Liikunnan kurssiohjelmassa pyrittiin huomioimaan harrastajien erilaisia tarpeita rakentaen tarjontaa reippaasta hikijumpasta kehonhuollollisiin tunteihin. Lisäksi liikunnassa järjestettiin paljon erilaisia lyhytkursseja ja hyvän suosion saaneita verkko- sekä MINI-kursseja. Liikunnan uutuuksia olivat Zumba® Gold-Toning, Häävalssikurssi, Soolo Salsan alkeet, Lempeä kehonhoito, Sointukylpy -äänimaljasyvärentoutus, Yang Fusion & Yin , Astangajooga & Pranayama sekä kesäkurssina Sydänjooga. Kestosuosikkeina jatkoivat Äijäjooga, Yin-jooga, Lavis-lavatanssijumppa® sekä peruskuntoliikuntakurssit.

Tietotekniikan kurssien toteutumisaste oli opiston normaalitoiminnan kurssien osalta vaatimaton. Toteutuneita kursseja olivat älylaitteiden peruskurssi, sekä valokuvauksen ja kuvatiedostojen käsittelyn kurssit. Suositun kurssi oli Digipiste eläkeläisille, joka oli jatkumoa OPH:n v. 2019–2020

rahoittamalle Digi-ikäkauden taidot –hankkeelle. Digipisteellä sai henkilökohtaista ohjausta ja opetusta digipulmiin.

Osaltaan tietotekniikan maksullisten kurssien toteumaan on voinut vaikuttaa OKM:n rahoittaman, työikäisten digitaitoja vahvistamaan suunnattu hanke. Tämän osallistujalle maksuttoman Myö, työ ja digitaidot -hankkeen koulutukset jatkuivat vuoden loppuun asti teemallisina ryhmämuotoisina Digipajoina sekä yksilöohjauksena pidettyinä Digipisteinä Lappeenrannassa, Joutsenossa sekä Luumäellä.

Kaikessa tietotekniikan opetuksessa yhtenä kantavana ajatuksena on, että käyttäjä oppii tuntemaan laitteensa ja sen käyttömahdollisuudet. Näin hän oppii laitteen elinikää parantavien käytänteiden lisäksi myös paremmin puntaroimaan esim. sen, milloin vanhan laitteen korvaaminen uudella on perusteltua.

Muissa aineissa vakiintuneet kurssit, kuten elokuvakurssi, improvisaatio ja villiyrttikurssit keräsivät jälleen hyvin osallistujia. Improkurssia tarjottiin lukiolaisille maksuttomana kokeilukurssina. Sukututkimuskurssit toteutettiin hybridiopetuksena.

Syksyllä opisto järjesti mm. draaman, musiikin, tietotekniikan ja kädentaitojen opetusta erityisryhmille edistääkseen sivistyksellistä tasa-arvoa. Kyseisiä kohderyhmiä olivat mm. maahanmuuttajat, kehitysvammaiset, afaatikot, toimintarajoitteiset ja ikääntyneet. Kehitysvammaisten, afaatikkojen ja toimintarajoitteisten ryhmille annettiin opintosetelilennus suoraan kurssin hinnassa. EKKOssa oli edellisvuosien tavoin käytössä Kaiku-kortti, joka on tarkoitettu vähävaraisille henkilöille. Lappeenrantalaiset Kaiku-kortin haltijat saattoivat osallistua kaikille kursseille (pl. laivurikurssit ja yksilöopetus) maksutta. Etuutta voi käyttää kerran lukukaudessa. Vuonna 2022 kaksitoista henkilöä sai maksuttoman kurssin Kaiku-kortilla.

Syyskaudella uudet etäruokakurssit, kuten korealaisen ja thairuoan teemakurssit olivat edelleen suosittuja. Uutena lyhytkurssina oli tarjolla myös kalojen biologiaa ja niihin liittyviä uskomuksia esittelevä kansatieteen kurssi. Aivoliiton Juttu-tupa ei edelleenkään löytänyt osallistujia – yhteistyö Aivoliiton kanssa kuitenkin jatkuu ja osallistujia pyritään tavoittamaan eri tavoin. Myöskään senioreille suunnattu sanataidekurssi eikä Luumäen esiintymiskurssi lähteneet käyntiin.

Yleisöluennot pidettiin Kulttuuritila Nuijamiessä, kun kaupunginkirjasto siirtyi väistötiloihin. Kevään luentoajankohdista piti myöhäistää uudelleen heikentyneen koronatilanteen vuoksi.

Keväällä tutustuttiin Lappeenrannan uuteen Rakuunamäen yhteisöpuutarhaan sekä luonnon monimuotoisuuden vaikutuksiin ihmisen hyvinvointiin. Ohjelmassa oli myös jouhikkoaiheinen luento-konsertti. Suvorovin linnoitukset -aiheinen historialuento päätettiin siirtää seuraavaan vuoteen. Syksyn luentojen aiheina olivat arjen turvallisuus, vapaaehtoistyö sekä Suomen energiaratkaisut. Luentojen osalta tehtiin yhteistyötä muun muassa paikallisten järjestöjen ja LUT-yliopiston kanssa. Yleisö ei osallistunut vielä koronaa edeltävissä määrin luennoille: kevään luennoille osallistui 75, syksyn luennoille 41 henkilöä

EKKOssa oli toukokuisina lauantaina tarjolla maksutonta harrastustoimintaa ukrainalaisille lapsille ja aikuisille. Ideana oli tarjota virkistävää tekemistä matalalla kynnyksellä. EKKOn opettajat ohjasivat askartelua, liikuntaa, käsityö- ja kuvataidetunteja. Materiaaleja on saatu EKKOsta ja lahjoituksina.

3 Arviointi

3.1 Kestävä kehitys EKKOn suorituskykymittaristossa

Opiston toiminnan strategisten tavoitteiden toteutumista mitataan EKKOn suorituskykymittaristolla, johon on liitetty omaksi osa-alueeksi kestävä kehitys. Mittaristossa kestävä kehityksen osa-alueen tavoitteeksi on asetettu:

Opisto toimii kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Kaikessa toiminnassa kiinnitetään huomiota vastuullisuuteen. Toiminnassa toteutuu ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu, taloudellinen ja kulttuurinen vastuu.

Kestävä kehityksen tavoitteen toteutumisen kannalta keskeisiksi toimenpiteiksi on asetettu:

Seurataan energian- ja vedenkulutusta sekä paperikopioiden määrää. Jätteitä kierrätetään. Tehdään hankintoja harkiten, välineistöä kierrätetään ja korjataan mahdollisuuksien mukaan. Tarjotaan kursseja, jotka edistävät ja opettavat kestävä kehitystä, kulttuuriperintöä, tapoja ja perinteitä. Edistetään kulttuurista monimuotoisuutta.

Kestävä kehityksen mittarin osa-alueet on nähtävissä kuvassa 5.

<u>MITTARI</u>	<u>TULOS</u>	<u>TAVOITE</u>	<u>ARVOSAN A</u>	<u>PAINO</u>
Keke-kurssit, kulttuuriperintöä, tapoja ja perinteitä edist. kurssit	106	30	10	15 %
Kopiomäärä / vuosi	60118	85000	10	15 %
Sähkönkulutus /vuosi (MWh)	52,6	40	8	15 %
Hankintojen osuus muista kuluista (%)	1,4	2	10	25 %
Maahanmuuttajaopiskelijoiden määrä (%)	9,3	10	9	15 %
Maahanmuuttajaopettajien määrä (%)	16,8	12	10	15 %
Osa-alueen suorituskyky:				9,6

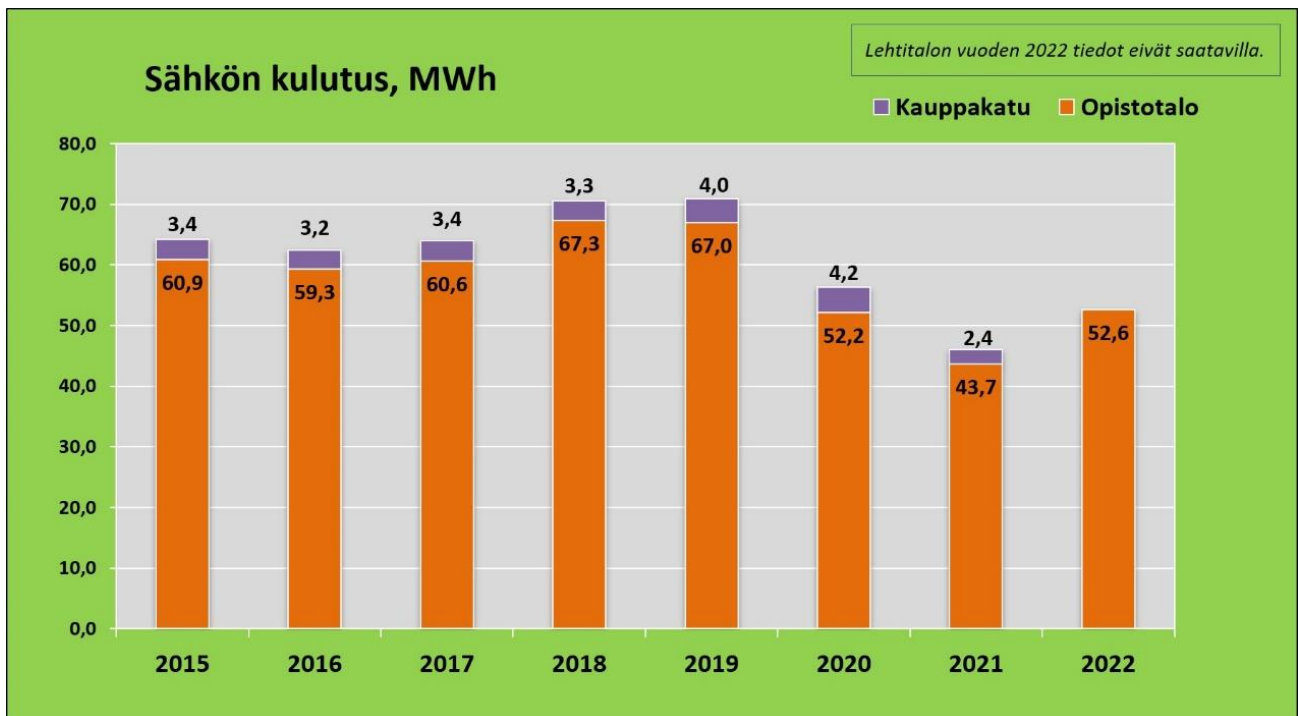
Kuva 5. Kestävän kehityksen tunnusluvut 2022 ja niiden painottuminen suorituskykymittaristossa

Mittariston mukaisen suorituskyvyn tavoitearvo on 8, joten vuonna 2022 kestävän kehityksen osatekijöiden suorituskyky oli tavoiteltua parempi. Edellisvuoteen verrattuna suorituskyvyn kokonaisarvosanaa on hieman laskenut kopioiden määrän ja sähkönkulutuksen nousu, mikä on puolestaan luonnollista seurausta opetustuntien määrän normalisoitumisesta koronavuosien jälkeen syksyllä 2022. EKKOn kestävän kehityksen osa-alueen suorituskyvyn voidaan kuitenkin sanoa parantuneen seurantavuosina¹.

Vuonna 2022 sähkönkulutus oli ennen koronavuosiin verrattuna selvästi pienempi. Tämä selittyy valtaosin sillä, että IV-laitteistoa pystytiin opetustuntien vähenemisen vuoksi pitämään pienemmillä tehoilla, vrt. opetustunnit (4273) syksyllä 2019 ja 2022 (3203 tuntia). Lehtitalon uusien tilojen sähkönkulutus ei näy vertailussa.

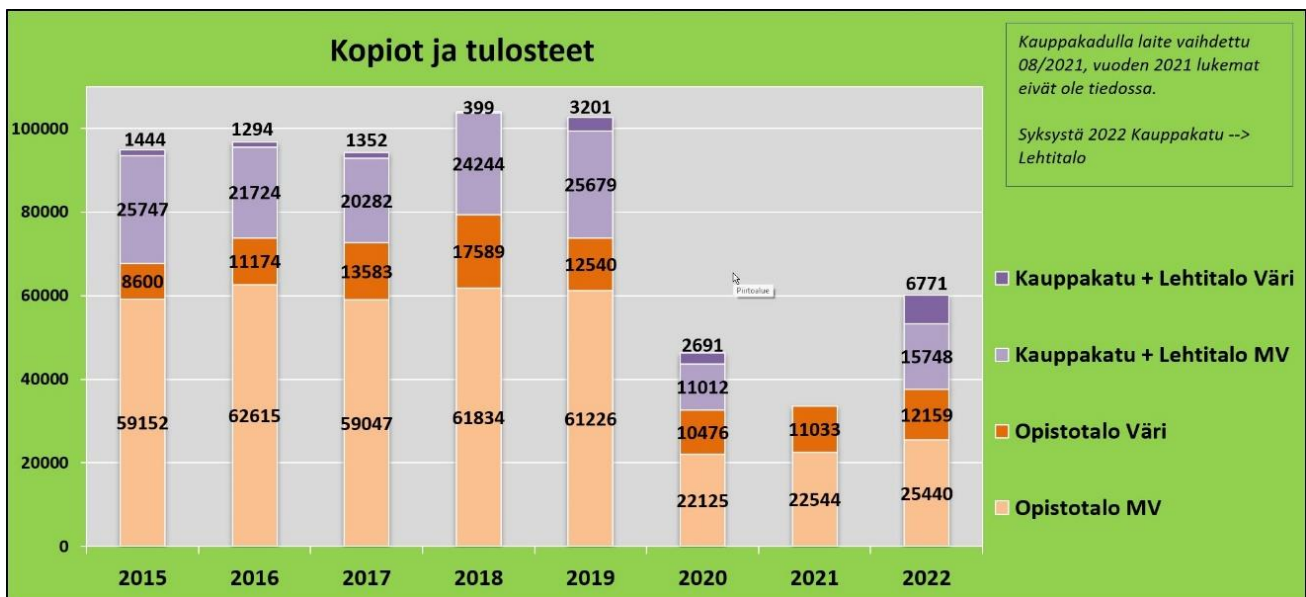
¹

2017: 7,4/10
2018: 8/10
2019: 8,8/10
2020: 9,7/10
2021: 9,9/10

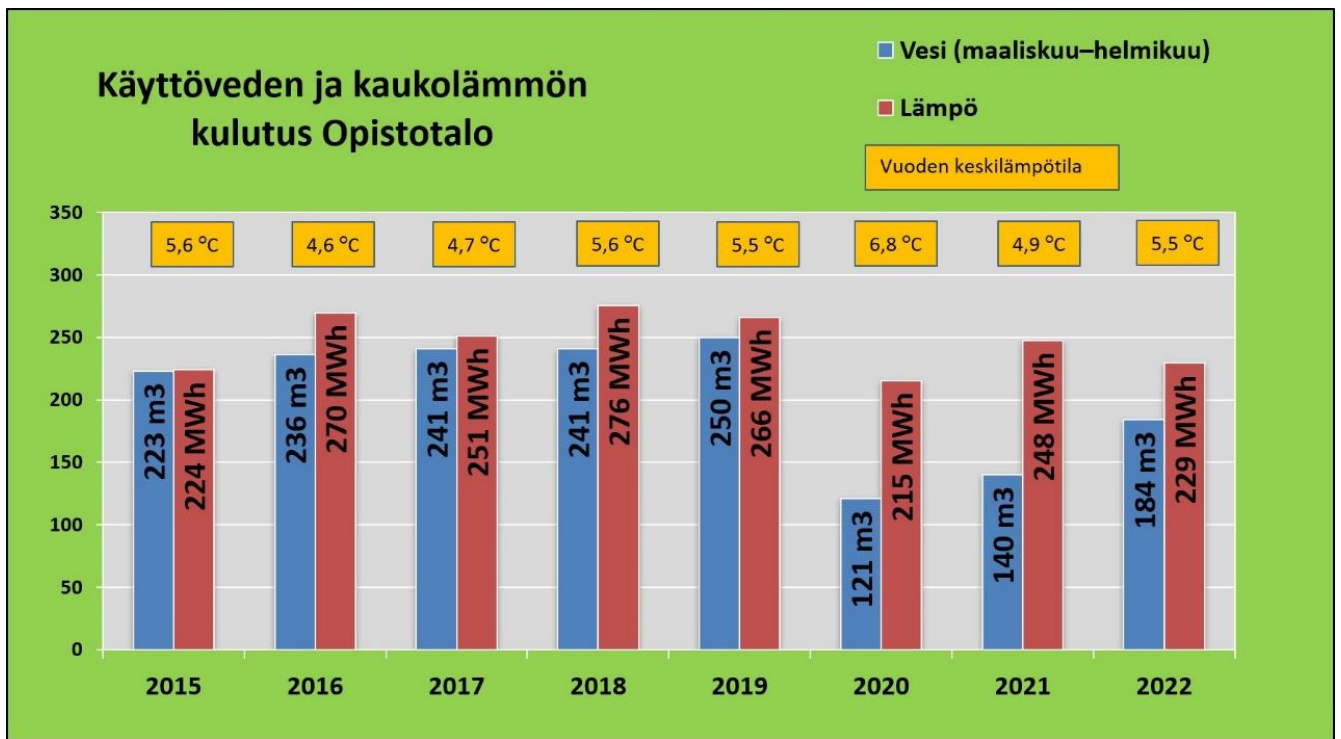
Kuvio 1. Sähkönkulutuksen kehitys EKKOssa vuosina 2015–2022

Kopioissa ja tulosteissa oli huima pudotus vuoteen 2019 verrattuna. Vähentynyt opiskelijamäärä on huomioitava luvuissa edelleen, mutta myös siirtyminen entistä enemmän digitaalisiin oppimateriaaleihin vähensi kopiointitarvetta.

Kuvio 2. Kopioiden ja tulosteiden määrän kehitys EKKOssa vuosina 2015–2022

Lämmön kulutus oli veden ja sähkön tavoin keskimääräistä alhaisempaa, koska lähiopetuksessa voitiin toteuttaa vähemmän opetustunteja kuin normaalisti.

Kuvio 3. Käyttöveden ja kaukolämmön kehitys EKKOssa vuosina 2015–2022

3.2 Kestävän kehityksen toteutuminen opetuksessa ja arjessa

EKKOn kestävän kehityksen teemojen toteutumista opetuksessa arvioidaan kokoamalla määriteltyjen kestävän kehityksen kurssien ja opiskelijoiden määrät (taulukko 1). Kurssien määrä muodostuu havaitun tarpeen ja käytettävissä olevien tuntiresurssien perusteella. Kurssien määrää kuvaavampi seuranta-alue ovat aineiden ja kurssien keskimääräiset kurssikohtaiset opiskelijamäärät. Seurannassa on kuitenkin syytä huomioida edelleen keväällä 2022 jatkunut koronaepidemia, jonka vuoksi opetusta aloitettiin porrastetusti suunniteltua myöhemmin. Lisäksi ryhmien enimmäiskoot säilytettiin tuolloin yhä normiovoja pienempinä.

Taulukko 1. Kurssi- ja opiskelijamäärät valituissa aineissa ja seurantakursseilla

Kurssi	Kestävän kehityksen teema	Lukuvuosi	suunnitellut/ toteutuneet kurssit	Opiskelijat	Opiskelijat/ kurssi
Huone- kalujen entisöinti ja verhoilu	jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys, kestävä kehitystä suoraan edistävä kurssi	2019-2020 2020-2021 2021-2022 2022-2023	9/8 7/3 6/3 9/9	84 27 32 81	10,5 9 10,6 9
Vaatteen uusi elämä	vastuulliset hankinnat ja kestävä kulutus, kestävä kehitystä suoraan edistävä kurssi	2019-2020 2020-2021 2021-2022 2022-2023	2/2 2/1 2/1 2/2	25 10 11 24	12,5 10 11 12
Kielet	kansainvälisyys	2019-2020 2020-2021 2021-2022 2022-2023	155/130 170/109 160/95 160/91	1816 1085 860 1170	14 10 9 12,9
Suomen kieli	monikulttuurisuus	2019-2020 2020-2021 2021-2022 2022-2023	56/49 46/ 43 59/48 79/59	647 433 466 684	13 10 9,7 11,6
Liikunta ja tanssi	henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi	2019-2020 2020-2021 2021-2022 2022-2023	356/321 474/ 395 504/299 392/299	6282 4184 3184 5395	19,5 10,5 10,6 18

4 Kestävän kehityksen toimintasuunnitelma vuodelle 2023

EKKOn kestävän kehityksen pysyvät teemat säilyvät vuonna 2023 samoina (ks. luku 1). Lukuvuoden erityisteemana on *Maailma ympärillämme*. Erityisteema näkyy lukuvuoden 2023–2024 opetuksessa inspiraationa ja sisällöissä. Vuoden aikana EKKO kehittää ja suuntaa toimintaansa edelleen strategian mukaisesti kiinnittäen erityisesti huomiota osaamisperusteisuuden vahvistamiseen koulutuksessa, kansainvälistymiseen sekä henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointiin.

Kaikki kestävän kehityksen pysyvät teemat toteutuvat opiston opetuksessa ja käytännön toiminnassa. Teemojen toteutumisen päätavoitteet säilyvät ennallaan. Kullekin pysyvälle teemalle on annettu lisäksi erityistavoite, jonka kehittämiseen panostetaan erityisesti vuonna 2023. Kaikille teemoille yhteisenä, laajempaan tavoitteena on edellisvuoden tavoin kestävän kehityksen arvioinnin jatkuvuuden turvaaminen sekä arvioinnin näkyväksi tekeminen opiston koko henkilöstölle, tuntiopettajat mukaan lukien. Tämä tarkoittaa keke-tiimin säännöllisiä tapaamisia ja kestävän kehityksen teemoista ja tavoitteista puhumista henkilökunnan ja opettajien yhteisissä palaverissa. Keväällä 2024 EKKOssa järjestetään kestävän kehityksen kolmas uudelleenarviointi.

1) Vastuulliset hankinnat ja kestävä kulutus (taloudellinen vastuu)

Pysyvät tavoitteet: Tehdään hankintoja harkiten ja vältetään turhia hankintoja.

Erityistavoite vuodelle 2023: Tehdään laitteiden huoltokartoitus ja –suunnitelma sekä kehitetään laitteiden hallinnointia (mm. laitteiden merkintä; lainausten kirjaaminen).

(Vastuuhenkilöinä aineiden vastuuopettajat/henkilöt)

2) Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys (ympäristövastuu)

Pysyvät tavoitteet: Kierrätetään materiaaleja, tavaroita ja työvälineitä mahdollisimman paljon. Lisäksi kierrätetään jätteet (seka- ja biojäte, pahvit, muovit, lasi jne.).

Erityistavoite vuodelle 2023: Edistetään kierrätysteemaa mm. kirpputorin ja vaatteet vaihtoon -rekin kautta. Viestitään jätteen vähentämisestä ja kierrättämisestä. Huomioidaan kierrätysteema kurssitarjonnassa ja -markkinoinnissa.

(Vastuuhenkilönä kädentaito- ja taideaineiden vastuuopettaja ja viestintäkoordinaattori)

3) Energia ja vesi (ympäristövastuu)

Pysyvät tavoitteet: Pidetään opiston energian- ja vedenkulutus kohtuullisena. Pyritään vähentämään kopioiden määrää.

Erityistavoite vuodelle 2023: Jatketaan opinto-ohjelman jakelua jakelupisteillä (ei kotiinjakelua). Pysyvän materiaalin luominen (monisteiden laminointi) kielissä. Digitaalisen materiaalin hyödyntäminen (esim. kielet).

(Vastuuhenkilöinä kiinteistövastaava ja rehtori)

4) Henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi (sosiaalinen vastuu)

Pysyvät tavoitteet: Pyritään turvaamaan henkilöstön määrä, rakenne ja hyvinvointi. Tuetaan opettajien ammattitaitoa ja työnnon kehittymistä. Pidetään huolta tarjonnan monipuolisuudesta.

Erityistavoite vuodelle 2023: Järjestetään henkilökunnan koulutustilaisuus kestävästä tulevaisuudesta osana opiston kaikille avointa Hyvinvointia kestävästi -teemaviikkoa (vk 39). Kehitetään tarjonnan saavutettavuutta. Kaikukorttien käyttömahdollisuus laajennetaan kaikkiin kursseihin. Opintasetelialennuksen käyttöönotto kaikilla vähintään 25 euroa maksavilla kursseilla. Tarjotaan henkilökunnalle koulutus- ja virkistystilaisuuksia. Kerätään henkilöstön hiljaista tietoa tulevat eläköitymiset huomioon ottaen.

Järjestetään yhteistyössä kuuden kansalaisopiston (yhteinen LAKE-hanke) kestävästä tulevaisuudesta ja hyvinvointia käsittelevä maksuttomien hybridiluentojen sarja lukuvuonna 2023-2024.

(Vastuuhenkilöinä rehtori, viestintäkoordinaattori ja hallintopäällikkö)

5) Kulttuuriympäristö, tavat ja perinteet (kulttuurinen vastuu)

Pysyvät tavoitteet: Turvataan kulttuuriperintöä ylläpitävien ja edistävien kurssien tarjonta.

Erityistavoite vuodelle 2023: Pidetään huolta tarjonnan monipuolisuudesta ja ylläpidetään verkkototeutuksien tarjontaa. Kehitetään edelleen osaamisperusteisuutta kurssien suunnittelussa sekä pilotoidaan opintopistesuorituksia tarjoavia noppakursseja eri ainealueilla. Vahvistetaan yhteistyötä toisen asteen kanssa. Käynnistetään yhteistyö kumppaniopiston (Joutsenon opisto) kanssa. Jatketaan opiskelijaraatitoimintaa. Suunnitellaan vuodelle 2024 Sivistyksen juhluvuoden ja Lpr:n kaupungin unelmavuoden tapahtumia.

(Vastuuhenkilöinä opetusalojen vastuuhenkilöt ja –opettajat, rehtori, hankekoordinaattori)

6) Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys (kulttuurinen ja sosiaalinen vastuu)

Pysyvät tavoitteet: Tarjotaan kurssisisältöjä maahanmuuttajaopiskelijoille ja edistetään opiskelun edellytyksiä. Palkataan mahdollisuuksien mukaan maahanmuuttajataustaisia opettajia.

Erityistavoite vuodelle 2023: Syksyllä tarjotaan korean kielen kurssi. Ylläpidetään kansainvälistä ruokakurssitarjontaa. Laaditaan kansainvälisyysuunnitelma ja haetaan Erasmus+ -hankeavustusta. Tarjotaan oppijoille (opettajat ja opiskelijat) hankerahan puitteissa osallistumismahdollisuuksia kansainvälisille liikkuvuusjaksoille. Laaditaan kurssikohtaisia apusanastoja/ selkokieliä ohjeistuksia vieraskielisten opiskelijoiden käyttöön (esim. kädentaitokursseilla). Haetaan tarvittaessa lisärahoitusta ukrainalaisten kotoutumiskoulutukseen kuuluviin kielikoulutuksiin.

(Vastuuhenkilöinä rehtori ja aineiden vastuuoopettajat ja -henkilöt, hankekoordinaattori)

Kestävän kehityksen koordinaattorina jatkaa kädentaito- ja taideaineiden päätoiminen opettaja Tuija Näränen. Kestävän kehityksen pysyvien teemojen ja niille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta vastaa koko opiston henkilöstö. Vuodelle 2023 asetettujen erityistavoitteiden toteutumisesta vastaavat opiston ydinprosessien mukaiset vastuuhenkilöt.